

Molí d'en Coll

Olèrdola

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	A la riera de la Doveria, entre la planta de triatge de residus i la masia de Cal Maiol
Emplaçament	Des de la rotonda de la C-15 a l'alçada de l'A-7 direcció planta de triatge i camí en direcció S

Coordenades:

Latitud:	41.32679
Longitud:	1.71027
UTM Est (X):	392068
UTM Nord (Y):	4575837

Classificació

Número de fitxa	08145 - 28
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Es troba en estat ruïnós.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Catàleg de Béns protegits. POUM DOGC 29/01/2008
Data aprovació:	dj., 20/09/2007 - 12:00
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Hildelmar, SA (finca Cal Maiol)
Autoria de la fitxa	Tríade scp
Data de registre de la fitxa:	dl., 21/05/2001 - 02:00
Autoria de la darrera revisió:	María del Agua Cortés Elía, OPC

Descripció

Restes d'un molí d'origen medieval. S'hi conserva part de l'estructura exterior i interior; es poden veure restes dels quatre pisos en què s'estructurava. L'espai del soterrani és de planta rectangular, quasi bé tota te les parets excavades a la roca, un dels costats està excavat a la roca a manera d'absis. A les parets s'observen diferents encaixos. El sostre es tancaria amb l'ajuda de grans arcades (3 m des de terra al centre de l'arc) de mig punt fets de dovelles, només es conserva una d'elles, la resta estan desmuntades o enrunades i cobreixen el terra d'aquesta primera estança. A la zona absidiada s'hi observa al terra un forat que estava cobert per una llosa de pedra. Aquesta tancava l'entrada a un espai cobert amb volta de mamposteria ara enrunada, segurament serviria pel pas de l'aigua que procedia de la riera ("sala de màquines"). Per sobre del soterrani hi ha una estança amb la paret del fons semiexcavada a la roca i completada fins al sostre amb carreus irregulars, la resta de parets estan fetes de blocs de pedra escairats que tenen forma de volta des del terra. La volta es aguantada per dos arcs de carreus que a manera de dovelles es disposen també des de terra, un d'ells ha estat exfoliat. En una de les parets s'observa una finestra d'espitllera en part tapiada. Part de la planta està enrunada, tindria unes dimensions de 6,5 m x 9,2 m. El pis que ve a continuació, a nivell del terra actual, està dividit en dos àmbits rectangulars, la paret més llarga amida 9,5 m, les parets d'aquests àmbits són de mamposteria. El sostre d'aquesta estança ha desaparegut. A partir d'aquí només s'observa part de l'alçat dels murs que configurarien el quart pis, es veuen els forats on s'hi encaixaven les bigues. A la part exterior, a la cantonada nord hi ha un carreu amb la data de 1740. És difícil saber si aquesta és la data d'edificació del molí o d'una reforma, ja que aquesta part es troba en millor estat que la resta de l'edifici i no hi ha carreus sinó plaques de pedra molt ben treballades. Al costat sud hi ha un canal excavat que devia portar l'aigua fins al molí. Al sector NW hi ha un annex on s'observen restes de mur que juntament amb la roca excavada conformen un tancat actualment envaït per la vegetació. A la part superior del canal, a l'oest, hi ha també restes de mur que configuren un espai poligonal d'estructura irregular de 8 m de llarg per 5 d'ample.

Història

Ens ha semblat molt interessant l'apartat d'història del molí que ha fet David Arenas Gómez i el reproduïm aquí.

"

Els primers documents sobre aquest molí daten de l'any 1348 on un tal Guillem Carbonell, d'ofici pellisser i de Vilafranca, en el seu testament fa una deixa a Elisenda, muller de Pere Burdic, d'una terra situada a "...prop del molí de Jaume de Coll..." Aquest Jaume Coll era fill del Cavaller vilafranquí Bernat Coll. Els Coll del segle XIV tenien un important prestigi social i patrimonial. A partir d'aquí comença la història d'aquest molí en el qual successivament s'hi instal·len altres moliners. El següent en habitar-lo i que en tinguem referència és Antoni Cirera el qual ja surt esmentat a principis del Segle XV, concretament al 1407. Un document ja parla de que "...a prop de la Pedrera, hi ha el molí de Jaume de Coll, ara d'Antoni Cirera..." En va ser el moliner fins l'any 1413 i a més a més en el seu testament aclareix un altre ofici que era el de ballester.

El proper que se'n va fer càrrec i que tinguem constància va ser el moliner dels monjos del qual no tenim el nom però sabem que hi va viure del 1476 al 1487, any en el que el molí passa a mans de Pere Oller de Viladellops que el va arrendar al preu de 8 lliures i 2 sous.

Més endavant ja trobem documents del 1513 en el qual el càrrec de moliner l'ocupa Joan Pallarès que estava casat amb la Joana Oller i que era filla de l'anterior moliner, en Pere Oller de Viladellops. Joan Pallarès havia estat moliner del Catllar i ara vivia al Molí d'en Coll. En uns capítols llegim la donació de Joan Pallarès a la seva filla Càndia de l'heretat del Molí d'en Coll.

La següent fotografia és d'un document notarial de l'any 1519 que ens parla de "...Joan Pallarès moliner del terme del Catllar, ara habitant en lo molí d'en Coll..."

Posteriorment del 1525 fins el 1541 el molí passa a mans de Jaume Palau, conjuntament amb la seva muller Càndia Pallarès, filla de l'anterior moliner Joan Pallarès.

El següent habitant del molí del qual se'n té constància és Miquel Mestre, que el va habitar durant un any (1543-1544). Aquest posseïa dues terres situades a la quadra de Moja, a prop del molí i el qual constituïa el límit a la part est on el rec del molí feia de llindar amb les altres terres. Aquestes terres les posseïa per l'establiment que li feu Jaume Palau, la seva muller i el fill d'aquest l'any 1543. Referent a aquest període existeix un document de l'any 1544 i que a continuació reproduïm i en el qual es confirma aquesta informació: "...Miquel mestre, habitant al molí del Coll..."

Més tard, l'any 1570 Francesc Soler i la seva filla Montserrat, familiars del moliner dels Monjos Antoni Soler, fan un inventari dels béns mobles que tenen en el molí i els voltants. Ens diu que hi ha una petita fortificació, és a dir un baluard, un cup, una cambra que mira el baluard i una altra cambra. Aquests espais citats serien els corresponents a l'habitatge del moliner. L'inventari continua anomenant parts del mecanisme: una mola no gaire bona, perforada, un riscle i finalment un torn. Molt probablement hi havia altres parts del molí que no apareixen en l'inventari.

Posteriorment arriben al molí els Raventós, els quals hi romandran durant més d'un segle (1598-1714), és a dir seran els que més temps viuran en el molí traspasant-se'l de generació en generació. Al final d'aquest període, segons els documents consultats el

moliner Bernat Ràfols de Castellet signa uns pactes amb el del Molí d'en Coll, Francesc Raventós per ajudar-se mútuament amb les feines dels molins. Mitjançant aquests pactes, Francesc Raventós arrenda per tres anys a Bernat la casa i heretat del Molí d'en Coll amb totes les terres i possessions i a canvi el Bernat tindrà l'obligació de netejar les seixanta passes que hi ha entre la riera i el Molí d'en Coll perquè hi pugui passar l'aigua. A més a més Francesc Raventós es reserva una cambra a la dita heretat. Francesc li recorda a Bernat que "...has de moldre segons costum i de bon moliner com fins ara tenien els parroquians del terme..."

L'any 1599 en el Llibre Verd de Vilafranca es descriuen els límits del terme de Vilafranca començant per la casa del Molí d'en Coll i acabant al mateix lloc. Aquesta imatge és un fragment d'aquest document.

Malauradament hi ha un període que s'allarga fins a 1810 del qual no hem trobat documentació. En aquest any apareix com a moliner Ramon Martorell que escriu un inventari del molí amb els següents elements: una entrada, un estable amb un parell de bous i una burra, una cuina, un rebost amb vi i vinagre, un cup a fora, un celler amb vuit botes, portadores amb deu gallines, una sala, la cambra del darrere, el rebost de dalt, una botiga on hi ha sègol, blat, ordi, mestall, faves i civada.

A partir de 1860, els Plans van ser els masovers del Molí d'en Coll. La família formada per Antoni Plans Genestós, la seva dona Antònia Casajoana Fabré i els seus sis fills, que s'hi van instal·lar aquell any.

Aquests són els avantpassats del senyor Josep Bosch Planas, que és l'historiador amb el que m'he posat en contacte per a fer aquest estudi sobre el Molí d'en Coll.

Aquest molí, malgrat estar documentat en actes notariais com les que hem esmentat prèviament, no va ser localitzat fins l'any 2000 quan el vilafranquí Manuel Córdoba el va descobrir. Des d'aleshores ja consta en l'inventari patrimonial del municipi d'Olèrdola.

Si ens fixem en un dels carreus del mur de llevant hi ha una data escrita a la roca, on ens indica l'any 1744 que va ser quan es van dur a terme les darreres reformes en aquest molí per engrandir la capacitat i construir la casa del moliner just damunt del magatzem i de la qual encara es poden observar restes de parets interiors, els forats de les bigues o frontisses rovellades d'antigues portes."

Història del Molí d'en Coll realitzat per David Arenas Gómez per al TREC de 2on de Batxillerat de l'IES Alt Penedès. <https://molidencoll.wordpress.com/>

Bibliografia

Història del Molí d'en Coll realitzat per David Arenas Gómez per al TREC de 2on de Batxillerat de l'IES Alt Penedès. <https://molidencoll.wordpress.com/>

Enllaços d'interès:

[El Molí d'en Coll. Olèrdola.](#)

